

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2.—
 Poolaastas . . . . . „ 1.—

Ilmub 1–2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 3-57

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m, veeru lauses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Keskühingu väljaanne.

Nr. 7/8

31. augustil 1932 a.

IX aastakäik

Distsiplinaarõigus peab vastama õigusriigi ideele.

Kohtu- ja siseministerium teeb ettevalmistusi uue Kriminaalseadustiku peatseks maksmapanekuks. Ühenduses sellega on uuesti päevakorrale kerkinud Distsiplinaarseadustiku maksmapaneku küsimus, sest uus Kriminaalseadustik ei sisalda enam distsiplinaarsüütegusid, mis on ette nähtud praegu maksvas Nuhtlusseaduses. Kohtu- ja siseministerium tegeleb selle seadustiku väljatöötamisega juba 1926. a., kuid kõik senised ettepanõud on ühelt või teiselt poolt vastuseisumist leidnud, nii et ükski neist seaduseks pole saanud. Nüüd on seal jälle valminud uus ettepanõu, mis neil päevil riigiteenijate organisatsioonidele tutvumiseks ja seisukoha võtmiseks saadeti. Kuna see ettepanõu muudu täpselt on sama, kui „Side“ 1931. a. alul refereeritud kava, ainult et § 38 on täiendatud uue lõikega, mille järgi ministrite otsustele distsiplinaarkaristuste määramise üle võib kaevata Vabariigi Valitsusele, siis oleks vist ülearne seda kava uuesti üksikasjaliselt refereerima hakata. Piirdume sellepärast vaid oma seisukohtade selgitamisega.

Nagu alul juba tähendatud, nõuab selle Distsiplinaarseadustiku maksmapanekut uus Kriminaalseadustik. See Kriminaalseadustik on praegu maksvusel oleva Nuhtlusseadusega võrreldes suur edusamm meie kriminaalõiguse arengus, kuna ta sisaldab terve rea teaduse poolt vastuvõetavaks ja otstarbekohaseks tunnustatud uusi vaateid ja põhimõtteid kriminaalõiguse alal. Samuti ka teine uuest Kriminaalseadustikust tingitud seadus — Riigikogu poolt 1931. a. vastuvõetud Vangistusseadustik — sisaldab osalt kõige moodsamaid sellel alal teaduses valitsevaid

vaateid. Sellepärast oleks loomulik olnud lootda, et ka kolmas sellest Kriminaalseadustikust tingitud seadus — Distsiplinaarseadustik — vähemalt samasuguseks edusammuks meie õiguslikus arengus kujuneb. Kahjuks on aga kõik senised selle seadustiku ettepanõud, ka viimane kaasa arvatud, kujunenud just otse vastupidisteks: oodatud edusammude asemel püütakse senisest korrast halvema poole tagasi sammuda. Kõige selle tõttu ei saa riigiteenijad ka viimast nende organisatsioonidele seisukoha võtmiseks saadetud ettepanõud rahuldavaks tunnustada. Teisipäeval, 23. aug. käisid organisatsioonide esindajad kohtu- ja siseministri jutul, et seda seisukoha temale teatavaks teha. Nagu me kuuleme, on minister palunud organisatsioonidele oma seisukohad ja ettepanekud soovitud muudatusteks temale kirjalikult teatada ning on nõus olnud pärast seda kokku kutsuma laiemat nõupidamist, millest osa võtaksid ka riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonide esindajad, et lõplikult kindlaks määrata põhimõtteid, millele uus Distsiplinaarseadustik tuleks rajada.

Meie arvates ei tohiks mingit kahtlust olla, et uus seadus peab olema kantud samadest tendentsidest, mis maksid Kriminaal- ja Vangistusseadustikkude valmistamisel: tulevad arvesse võtta teaduses tunnustamist leidnud uued ideed ja põhimõtted, eriti aga terves reas teistes riikides juba otstarbekohaseks tunnustatud ja maksmapandud uuendused distsiplinaarõigusmõistmises. Ka Rahvusvahelise tööhüüroo poolt korraldatud ametnikkude organisatsioonide esindajate koosolekul 27. juunil s. a. Genfis, distsiplinaarkorral-

duste kohta vastuvõetud otsuses rõhutatuse, et need riigid, kus distsiplinaarprotsess veel sisse seatud pole, seda teeksid nendes riikides vastuvõetud põhimõtete alusel, kus see küsimus põhjalikkude uurimuste objektiks on olnud ja kus maksavad seadused, mis personaali soovidele vastavad. *)

Meie teada on viimastel aastatel terves reas Euroopa riikides distsiplinaarõigus reformeerimisel olnud ja osalt ka uuendatud kujul juba maksma hakanud, nii näit. Šveitsis ja Preisimaal. Osalt on küsimus küll veel parlamentides lõplikul kujul otsustamata, kuid sellele vaatamata igakülgselt juba läbi kaalutud ja teaduslikus literatuuris käsitatud (näit. on Sakamaal liidu ametnikkude distsiplinaarseadustik (Reichsdienststrafordnung) juba korduvalt valitsuse poolt riigipäevale esitatud, kuid viimase koosseisu sagedate vahetumiste tõttu ikka jälle lõplikult vastu võtmata jäänud). Nii ei võiks vastavatest eeskujudest ega teaduslikust kirjandusest puudust tulla.

Meie arvates on distsiplinaarõiguse ülesandeks mitte ükski olla valitsusele abinõuks tarvilise distsipliini alalhoidmiseks riigiteenistuses, vaid vähemalt samal määral ka olla riigiteenijatele õiguslikuks garantiiks, et nad julgesti võiksid täita neile seadustega ja ametivandega peale pandud kohustust — kaitsta riigi huvisid, vaatamata igasugustele kõrvalmõjudele. Meil räägitakse ja kirjutatakse palju mitmesugustest väärnähetest ja korrupsioonist valitsusasutustes, unustatakse aga sealjuures ikka ära, et selle kõrvaldamise üheks tähtsamaks eeltingimuseks on nii õiguslikult kui majanduslikult kindlustatud riigiteenijaskond. Seda ülesannet ei suuda aga täita Distsiplinaarseadustik, mis

*) Lähemalt vaata käesolevas „Side“ numbris teisel. Toim.

distsiplinaarvõimu annab ainuüksi ja täielikult ülematele ning peale selle veel võimaldab seda võimu kasutada „kodusel viisil“. Ei ole vist ajaloo kestes tuntud kodust karistamisviisi, mis ühtlasi ka õiglane oleks olnud.

Kuigi distsiplinaarsüüteoed esinevad vähemtähtsate eksimustena valitsemiskorra vastu, ei ole distsiplinaarkaristused sugugi nii kerged ja tühiised, kui nad vast esimesel pilgul näida võivad. Juba poole kuupalga suuruse rahaträhv on praeguste palgake ja majanduslikkude olude juures niivõrt tunduv, et ta suuremas enamuses peost-suhu elava riigiteenija majapidamise pikemaaks ajaks rööpast välja võib lüüa, korduvatelt juhtudel aga tema väga raskesse seisukorda asetada võib.

Teenistusest tagandamine aga võib otse saatuslikuks saada, eriti vanematele kauemat aega teenistuses olnud isikutele, sest uue koha saamiseks riigiteenistuses pole distsiplinaarkorras vabastatule peaaugisuguseid väljavaateid. Sama vähe võib tihti ka väljavaateid olla eriteenistuse saamiseks vastava ettevalmistuse ja kogemuste puudumise tõttu. Selle kõrval tuleb veel silmas pida, et ühes teenistuse kaotamise kaotsi võivad minna ka pensioniõigused, mis pikemaajalise teenistuse puhul teenistusest tagandatul ka väga suurt ainelist kaotust võib tähendada. Kõige selle tõttu on seniste eelnõude väljatöötajate arvamine, et distsiplinaarkaristused oma tähtsusetuse tõttu suuri õigusemõistmise kindlustusi ja sellega seotud vormilikkust ei vaja, täiesti ekslik, hoopis arvestamata seda, et palju väiksema ulatusega kriminaalkaristuste määramine karistatavale kasutada annab kõik õigusemõistmise garantiid, mis moodne õigusteadus pakub. Ei või ühele põhimõttele, — et karistamine sünnib võimalikult kiiresti — tuua ohvriks teist põhimõtet, et karistamine peab sündima õiglaselt, vaid tuleb leida kuldne kesktee, mis võimalust mööda arvestab nii ühe kui teise põhimõttega. Sellepärast meie arvates uue *Distsiplinaarseadustiku väljatöötamisel tähtsamaks aluseks peaks olema põhimõte, et kõigi raskemate karistuste* — nende, mis kuuluvad teenistuskirja kandmisele, igal juhul aga teenistusest tagandamise — *määramine võib sündida ainult erapooletute ja sõltumatute kolleegiumite kaudu, olgu siis nende nimeks distsiplinaarkambrid ja -kojad või midagi muud. Ei ole kahtlust, et niisugused kolleegiumid, kui nad on asjatundlikult ja otstarbekohaselt korraldatud ning kindlate protsessuaal-normide alusel tegutsevad, kaugelt erapooletumalt ja õiglase-malt distsiplinaarasjus otsustada suudavad, kui ülemad, olgugi mitte vahetud ülemad.*

Et need kolleegiumid saaksid asjatundlikud, riigi- ja omavalitsuseteenistuse nõuetega ja tingimustega tuttavad, et neis küsimused leiaksid kaalumist ja valgustamist mitte ükski administratsiooni seisukohalt, selleks peavad neist tingimata osa võtma personaali esindajad. *Personaali osavõtu küsimus distsiplinaarõigusemõistmisest on viimasel ajal igalpool kaalumisel olnud, kus distsiplinaarõiguse reform päevakorral oli ja igalpool on see otstarbekohaseks ja tarvilikuks tunnustatud, eriti veel seal, kus sellekohased kogemused ajutiste korralduste kaudu olid omandatud. Ka meil tuleb sedasama teed käia.*

Ei ole kuidagi põhjendatud ega õige praeguse Distsiplinaarseadustiku eelnõu kokkuseadajate arvamine, et ülem on see „ainukene võim, kes kõige paremini võib tunda valitsemiskorra nõudeid vastaval alal, süüteo eel- ja kaasakäivaid asjaolu-

sid“, eriti kui veel arvesse võtta, et eelnõu järgi karistamise õigus on antud mitte vahetule, vaid ametisse nimetajale ülemale. Kõik need asjaolud võivad hoopis mitmekülgsemalt ja objektiivsemalt selgitatud saada kolleegiumi poolt, mille liikmete hulka kuuluvad vastava valitsemisalaga tuttavad personaali esindajad. Peale personaali esindajate peaksid neisse kolleedumitesse kuuluma juriidilise mõtlemisviisiga harjunud ja õigusemõistmise-ga vilunud kohtunikud. Analooilised kolleegiumid distsipl. asjade arutamiseks on ette nähtud l. apr. s. a. maksma hakanud uendatud Preisi distsiplinaarseadustikus.

Teisest küljest aga poleks vististi mõtet kergemate distsiplinaarkaristuste määramist, mida õigem vast oleks nimetada korralekutsumiseks kui karistamiseks, anda kollegiaalse asutuse võimkonda. See teeb asja liig raskepäraseks. Nende karistuste või korralekutsumiste määramise viis ja kord võiks vast jääda samasuguseks kui praeguses eelnõus ette nähtud. Kaalumisele võiks vast tulla ainult küsimus, kas mitte kassatsiooni asemel Riigikohtule ei tuleks neis asjus viimaseks edasikaebe instantsiks määrata sama kolleegium, kes arutab raskemate karistuste asju teises astmes (distsiplinaarkoda).

Niisugune paralleel-süsteem oleks küllalt painduv ja ei teeks kergemate distsiplinaarasjade arutamist üleliiga keeruliseks ja raskeks, ühtlasi aga kindlustaks riigi- ja omavalitsuseteenijaile, et nende saatust määravaid otsusi raskemate süüdistuste puhul ei tehtaks kodusel viisil, vaid et nende õiguslikud huvid igati kindlustatud on, nagu see ühes õigusriigis kohane.

Nagu juba eelpool märgitud, tuleb nende kolleegiumite, mida võiks nimetada ka distsiplinaarkohtuiks, tegutsemiseks *maksma panna kindel protsessuaalkord, milles oleksid silmas peetud vähemalt tähtsamad kriminaalprotsessi põhimõtted — asja arutamise otsekohesus, suulisuus, avalikkus jne. Meile näib otse arusaamatuna see eelnõu koostajate seisukoht, mis nõuab väikese distsiplinaarasja arutamise kindlustust, kuna samal ajal suuri riikliku tähtsusega kriminaalsüütegusid üldkohtuiks avalikult arutada võidakse. Niisama arusaamatu on meile nõue, mis praeguses eelnõus ette nähtud, et kaitsja kaudu esinemine võimalik on ainult Riigikohtus. Kuigi eelnõus ettenähtud korra juures kaitsja tarvitamisel eelmistes astmetes suurt mõtet pole, on ometi arusaamatu, miks seda tarvis on nimelt ära keelata.*

Edasi on praeguses eelnõus püsima jäänud liiga lühikesed edasikaebamise tähtajad. On ometigi selge, et 3 päeva jooksul pole võimalik ka Tallinnas, karistust määrajate ülemate käe-jala juures, koostada mingit korralikult põhjendatud kaebust, hoopis rääkimata provintsist. *Minimaalseim tähtaeg esimese astme koh-tu otsusele kaebuse andmiseks võiks olla 2 nädalat; kassatsiooni kaebuse esitamiseks aga peaks tähtaeg olema vähemalt üks kuu, sest kassatsioonikaebust võib koostada, kui sellest mingit tagajärge oodata, ainult vilunud õigusteadlane ja selle leidmine ning asjaga tutvustamine nõuab paratamata aega. Distsiplinaarkohtus ei tarvitse sugugi olla mõni sõjakohus, kus aega tundidega ja minutitega arvestatakse.*

Protsessuaalküsimusi lõpetades peame puudutama veel kahte küsimust, millest eelnõus vaikides mööda minnakse, mis aga siiski küllalt suure tähtsusega on ja uueal ajal ikka enam ja enam tähele-

panu ning juba ka teostamist leiavad. Mõtleme siin kõigepealt *distsiplinaarsüüteoasja uuendamist*. Kui keegi kriminaalsüüteo eest karistatud saab ja hiljem ilmsiks tulevad uued asjaolud, mis asja arutamisel kohtul teada ei võinud olla ega olnud, kui need asjaolud on vastuvaidlematult kindlaks tehtud ja nende tähtsus on niisugune, et kui nad teada oleksid olnud asja arutamise ajal, siis kohtu otsus oleks võinud olla teistsugune, siis on võimalik selle süüteoasja uuesti arutamine ja süütuult karistatu õigeks mõistmine. Samasugune on olukord ka distsiplinaarasjus. Kui hästi õigusemõistmine ka korraldatud olekski, ikka on võimalikud ekslikud otsused. Loomulikult peaks õiguses olema ette nähtud ka nende ekslikkude otsuste tühistamine, kui see hiljem vastuvaidlematult selgub. Kuid vähe on ükski õigeksmõistmisest, — tulevad ka karistuse tagajärjed heaks teha, niipalju kui see üldse võimalik on. Meie arvates ei tohiks seegi võimalus meie distsiplinaarõiguses puududa.

Distsiplinaarõiguse ülesandeks peab olema aga mitte ükski süüdlase karistamiseks võimaluse andmine, vaid ka süütle võimaluse pakkumine enese rehabiliteerimiseks. Kui näit. mõnda ametnikku avalikult süüdistatakse teatud distsiplinaarselt karistatavate süütegude kordasaatmises, ülemus teda aga mõnesugustel põhjustel selle eest vastutusele ei võta, siis pole sel ametnikul kuidagi võimalik end avalikult rehabiliteerida. Sellepärast on uueal ajal ülesse tõstetud nõue, et ametnikul peab õigus olema endal nõuda, et tema vastu algatataks distsiplinaarsüüteo asi, kus tal siis võimalik oleks enda süütust avalikult tõestada. Nii näit. näeb saksa liiduametnike distsiplinaarseadustiku eelnõu ette ametniku niisuguse õiguse, kusjuures ülemus, kellest on leib süüteoasja algatamine sellest algatamisest niisugusel juhul ainult siis võib ära ütelda, kui ta vastavale ametnikule annab välja tõenduse, et puuduvad alused tema vastutusele võtmiseks.

Mis puutub praeguse Distsiplinaarseadustiku eelnõu materjaalsetesse normidesse, siis nõuavad needki tugevat parandust. Ruumi puudusel olgu siin ainult paarile neist tähelepanu juhitud. Kõigepealt on *karistuste redel liiga lühike*, mille tõttu pea iga paragrahvi järele teenistusest tagandamisega karistada võidakse. Kergem karistus — noomitus — esineb karistusena ainult viie paragrahvi järgi, kuna teiste paragrahvide järgi kohe esimese karistusena võib olla ainult niisugune karistus, mis teenistuskirja kantakse. Tule-tame siinjuures meeles, et praegu karistusi mis teenistuskirja märkimisele kuuluvad, võib määrata ainult kohus. Paratamata tuleb karistuste redelit pikendada märkusega ja võib olla veel mõne teise karistusega. Teisest küljest nõutakse mõnelt poolt rahaträhvi karistuste redelist väljahetmist. Selle ettepaneku vastu võib siiski vaielda. Vaielda aga ei saa selle nõudmise vastu, et karistused olgu kõigile ühtlased. Sellepärast pole vastuvõetav eelnõu § 5 eeskiri, mille järgi rahaträhv võib ulatuda kuni poole kuupalgani, kuid mitte üle 100 kr. Kui on ülemmääraks poolekuu palk, siis olgu see ülemmäär maksev ka selle kohta kes saab palka üle 200 kr. kuus, aga mitte ükski „väiksemate vendade“ suhtes.

Lõpuks on täiesti vastuvõetatu eelnõu § 30, mis lubab karistada ka niisuguste süütegude eest, mis pole ette nähtud ei kriminaal- ega ka distsiplinaarseadustikus. Sel paragrahvil oleks võinud mõtet olla vast ainult siis, kui oleksid loendamata

jäänud kõik teised II peatükis ettenähtud süüteod, sest neid kõiki võib selle ühe paragrahvi alla viia. Kuid kui on kord valitud üks süsteem distsiplinaarsüüteode kindlaks määramiseks, siis tuleb sellest ka kinni pidada. Teiseks meie arvates kerkib ülesse ka küsimus, kas see paragrahv vastab põhiseaduse nõuetele. Põhiseaduse § 9 ütleb, et Eestis ei või karistada kedagi tema teo pärast ilma, et see tegu karistusväärliseks oleks tunnistatud seaduses, mis enne selle teo kordasaatmist maksma hakanud. Kuigi võidakse püüda seletada, et ka eelnõu § 30 sisaldab süüteo määratluse, siis meie arvates see paika ei pea. Ja miks siis ei tarvitata kriminaalseadustikus niisugust paragrahvi? Eks ole ühiskondlik elu oma kogu ulatuses kaugel mitmekesisem kui riigi- ja omavalitsuste teenistus. Siiski ei peeta sugugi võimatuks loendada kõiki väärtegusid erilistes

paragrahvides ja kõik, mis ei mahu nende paragrahvide alla, pole ka karistatav. Meie kindel nõudmine on, et see põhimõte ka distsiplinaarõiguse aluseks oleks.

Kõigile riigi- ja omavalitsuseteenijate nõudmistele nende majandusliku olukorra parandamiseks on seni enamasti ikka vastatud, et seda rõõmuga tehtaks, kui ainult võimalusi oleks. Nüüd on käsil riigi- ja omavalitsuseteenijate õigusliku seisukorra normeerimine ja see toob riigile mitte kahju vaid ainult puhast kasu, kui see küsimus õiglaselt ja õigusriigi põhimõtete kohaselt lahendatakse. Võib olla aitaks see mõnegi riigiteenija südamest kaotada selle kibedusetunde, et teda peetakse teisejärgu kodanikuks. Julgeme loota, et seda ei unusta ei vabariigi valitsus ega riigikogu, kel on ütelda lõpusõna.

Riigiteenijate jõurikas protestiaval- dus palkade kärpimise vastu.

Artiklis „Mida võivad riigiteenijad loota V riigikogult“ („Side“ nr. 5 — 1932) tähendasime muuseas järgmist:

„... on selge, et riigiteenijail V riigikogult midagi head loota ei ole. Temas valitseval enamusel — põllumeeste kogudel ja keskerakonnal — on kriisi vältimiseks tagavaras ainult üks abinõu — palkade vähendamine. Sellest tarkusest nad kaugemale ei ole jõudnud“.

Meie ei eksinud oma ennustusega. Põllumeestekogude ja asunike koondise ühine rühm seadis ülesse riigiteenijate ja -töölise palkade kärpimise kategoorilise nõudmise. Ainult sel tingimusel olid nad nõus valitsusest osa võtma. Ja niikui tol-kaegne majandusminister riigiteenijate esindajale seletas, oli kavatsus esialgu kärpida kõikide riigiteenijate ja -töölise palku 10% võrra.

Nagu eelpool tähendatud, olid riigiteenijad ja -töölised teadlikud selles mis neid ootas. Kuid nad ei lasknud ennast heidutada põllumeestekogude ja asunike koondise kavatsusist, olgugi et praegune üldine olukord palgavõitluse pidamiseks soodus ei ole. Põllumeeste kogude ja asunike koondise pealting tekitab riigiteenijate ridades sügavat rahulolematust, kui seda oodati. Vaatamata suvisele ajale riigiteenijate organisatsioonid asusid vastuaktioonide korraldamisele. Mõjuvõimsamaks kujunes raudteelaste poolt 18. juulil korraldatud protest-koosolek, millest osa võtma oli ilmunud rohkem kui ruumid suitsid mahutada. Sellel koosolekul demonstreerisid oma solidaarsust raudteelastega peaaegu kõigi Tallinnas asuvate riigiteenijate ja -töölise organisatsioonide ja ka Meremeeste Liidu, Tallinna linna trammiteenijate ühingu ja Eestimaa Töölisühingute Keskkliidu esindajad. Ka nende raudteelaste ühingu, kes sisemiste sõrumiste tõttu Keskkühingust lahkusid (teemeistrid ja jaamaülemad) esindajad teatasid koosolekul, et nad on valmis tegema kaasa Keskkühinguga palgavõitlust. Ühe sõnaga: põllumeestekogude ja asunike koondise kavatsused andsid tugeva solidaarsuse tunde tekkimiseks palgateenijate ridades, mis väljendust leidis haruldases üksmeelsuses. Koosolekul valgustati rikkalike statistiliste andmete varal üldist olukorda ja palkade vähendamise nõudmise tõelikke põhjuseid. Konstateeriti, et põllumeestekogude ja asunike koondise poolt nõutav palkade kärpimine ei ole ilmingimata vajalik riigi ning rahvamajanduse

seisukohalt, vaid on tingitud soovist asuda nende demagoogiliste lubaduste täitmisele, mis anti eelpooltähendatud rühmituste poolt maarahvale 5. riigikogu valimiste puhul. Samuti tähendati krooni kursi kukutamise kohta, et need püüded ei ole sihitud rahvamajanduse päästmisele, vaid mõjuvõimsate isikute ning ringkondade südamesoovile — pääseda võleiva eest isiklikest ja parteimajanduse ettevõtete võlgadest. Sõnavõtmiste puhul toodi ette riigiteenijate ja -töölise rasket olukorda ja nõuti kõikide abinõude tarvituse võtmist selleks, et lüüa tagasi igasugused palkade vähendamise katsed. Toonitati üldise pideva palgavõitluse rinde loomise vajadust koos kõigi teiste palgateenijate organisatsioonidega.

Koosolekul tundus, et põllumeestekogude ja asunike koondise kavatsuste teostamisel võivad saatuslikud tagajärjed olla. Otse nahameele tormi ja teravamata protestiavalduse kutsus esile „Kajas“ ilmunud artikkel, milles kõige jultunumal kombel püüti väita, et tollide tõstmine on ohver riigiteenijate ja -töölise palkade praegusel kõrgusel alalhoidmise heaks.

Ei ole kahtlust, et riigiteenijate üksmeelne ja kindel otsus astuda palgavõitluse avaldas tunduvalt mõju valitsusringkondades. Igatahes seekordne palkade kärpimise katse pörkas riigiteenijate üksmeelse võitlustahte vastu ja luhtus. Kas tähendab see, et nüüd on igasugune hädaoht möödunud ja meie võime tulevikku vaadata mureta? Mitte sugugi. Praeguse valitsuse töökavas on öeldud, et „tulevad võtta vähendamisele riigi ja omavalitsuste administratsioonid ehk valitsemise kulud.“ Ei ole raske aru saada, et selle lause taha on peidetud riigiteenijate ja -töölise palkade vähendamise kavatsused, aga võib olla ka koosseisude kokkutõmbamine. Sellepärast ei ole mingisugust kahtlust, et tulevikus veel korratatakse palkade kärpimise katseid. Sellele osutas ka praegune majandusminister iutuaajamisel riigiteenijate esindajatega. Ta tähendas, et üheks eelarve tasakaalustamise abinõuks on temal tagavaras riigiteenijate ja -töölise palkade vähendamine.

Eelpooltoodust on selge, et meie kohta jääb ka edaspidi maksvaks see, mida märksime käesoleva kirjutise alguses mainitud artiklis ja nimelt: „Olukord nõuab, et meie oma organiseerimise tööd jätkaksime suurema visadusega ja energiaga kui kunagi ennemalt. Ainult sel teel kindlustame endile elamise võimalused.“

I. T. F.-i kongress.

Rahvusvaheline Transporttöölise Föderatsioon (ühendatud I. T. F.) pidas oma kaheksandat järjekorralist kongressi käesoleval aastal Prahas 7. kuni 13. augustini. Esimene kongress pärast maailmasõda peeti Kristiaanias (nüüd Oslo), Norra pealinnas, 1919. aastal. Siin määrati kindlaks I. T. F.-i organisatsiooniline vorm. Järgmised kongressid peeti Genfis 1921, Viinis 1922, Hamburgis 1924, Pariisis 1926, Stokholmis 1928 ja Londonis 1930. a.

Kongressile esitatud aruandest on näha, et I. T. F.-i liikmete arv 1. jaanuaril 1932. a. oli 2.351.243, nendest raudteelasi 1.314.328. Viimased moodustavad kõige tugevama grupi I. T. F.-is.

I. T. F. on pärast maailmasõda hoogsalt kasvanud ja kõige tugevamaks rahvusvaheliseks kutsesekretariaadiks kujunenud. Siia kuuluvad 37 maa transporttöölise (raudteelased, trammiteenijad, meremehed, sadamatöölised, autojuhid) 99 organisatsiooni. 1919. aastal oli I. T. F.-il ainult 740.000 liiget (7 riigi transporttöölise 12 organisatsiooni).

I. T. F.-iga liitunud organisatsioonid olid saanud kongressile 171 delegaati. Eesti Raudteelaste Keskkühingu esindajana võttis kongressist osa Keskkühingu esimees J. Rukki. Ka naabermaad Soome ja Läti olid saanud oma esindajad.

Kongressi pidamiseks Praha linnavalitsus oli lubanud ruumid linna esindusmajas (Repräsentationshaus der Stadt Prag). Istungid peeti rohelisega rikkalikult ehitud suures Smetaana saalis. Juhatuse laua taga olid seadud ülesse kongressil esitatud maade rahvuslikud lipud.

Kongressi avas I. T. F.-i nõukogu esimees Cramp. Tervitusi töid Tšehhoslovakkia raudteelaste ühingu esimees, parlamendi liige Stanek tšehhi ja saksa keeles, Praha linnaabi Kellner, Töölisühingute Keskkliidu esindaja Schäfer, sotsiaaldemokraatliku partei parlamendi fraktsiooni esindaja Hampl ja Tšehhoslovakkia teedeministeriumi esindaja inseener Fialu. Oma avakõne tähendas Cramp kokkuvõetult järgmist:

„Kõigepealt tuletagem meele neid, kes meie hulgast on surma läbi lahkunud. Nende seas väärib erilist äramärkimist ülemaailmse kuulsuse omanud Albert Thomas — Rahvusvahelise Tööstööbüroo kaadunud direktori nimi. Albert Thomas ei olnud küll transporttöölise sõna otsekohe- ses mõttes, kuid ta etendas suurt osa üldises töölisliikumises.“

Tervitades Teid südamlikult kongressi avamise puhul, pean ma kahjuks tunnistama, et töölisklassi, seal hulgas ka transporttöölise, elujärg silmnähtavalt muutub iga päevaga halvemaks. Kodanlistel valitsustel puudub igasugune arusaamine vajadusist, mida dikteerib rahvamajandus. Selle asemel, et püüda kõikide tööstusliikude maade rahvusvahelise koostöötamise poole, harrastatakse äärmiselt rahvuslikke tendente eesmärgiga kõvendada hurraa-patriotismi. Kõik need püüded aina halvendavad üldist olukorda. Sellepärast ei suuda meie omandada meile tarvilikke kaupu, mida tänapäev küllalt ja mida nii kerge vaevaga võib produtsseerida. Igalpool laia rahvahulke vallutanud meeleheite tagajärjel kasvab sõjahädaoht — mis Kauges Idas on juba tõsi- asjaks saanud. Töölisklassi olukord muutub väljakannatamatuks, töölise ostujõud on täiesti kokkukuivamas.

Lugematud tollitõkkes, millede hävitamist alles hiljuti veel nii väga taotleti,

on igalpool jälle ülesse seatud. Isegi Suur-Britannia, see vabakaubanduse jumala altar, on üldisele hullumeelsusele ohvriks langenud: ta tahab rahva käekäiku parandada kaubavahetuse kitsenduste teel. Meie ei pea unustama, et iga kitsendus rahvusvahelises kaubanduses ja muus läbikäimises toob transporttöölisele kahju. Juba praegu näeme seda, kuna kõikjal kasvab tööta meremeeste, sadamatöölise ja teiste transporttöölise hulk.

Meie peame püüdma sinna poole, et I. T. F-is kogu maailma transporttöölised koondatud oleksid. Selleks otstarbeks võttis meie peasekretär Ed. Fimmen ette reisi Jaapani ja Hiina, mis hästi õnnestus. Samuti läks Fimmenil korda Kanada transporttöölisega ühendusse astuda. Ma olen kindel, et Ameerika transporttöölisel tähtis osa on etendada ametiühingulises liikumises.

Kõigis mais oleks pidanud juba ammu gi lahendamist leidma üks väga tähtis küsimus, s. o. tööpäeva lühendamise küsimus. Tehnilise arengu tõttu ei ole tänapäev enam vajadust nii pika tööpäeva järele kui see oli veel mõni aasta tagasi. *Kui tööpäeva ei lühendata, jääb maailma majanduskriis püsima, kuigi kaotatakse tollimüürid ja isegi muudetakse praegune kapitalistlik majandamise süsteem sotsialistlikuks.*

Vaschingtoni konventsioon on iganeud. Kaheksatunnilise tööpäeva sisse-seadmine ei too enam tunduvalt parandust. Seetõttu on Rahvusvaheline Ametiühingute Liit algatanud võitlust 40-tunnilise töö-nädala sisse-seadmise pärast. Sellele peaks peatselt järgnema 36 tunnilise töö-nädala nõudmine. Need nõudmised tulevad ülesse seada rahvusvahelises ulatuses ja nende täitmist tuleb nõuda kõigis mais. Siin peavad I. T. F. ja temasse kuuluvad organisatsioonid kõik tegema, mis nende võimuses. Senikaua kui riigid ja rahvad omavahel võistlevad, ei ole loota olukorra paranemist. I. T. F. peab teed tasandama tööliku rahvusvahelisuse vaimu tekkimisele.

*Ma julgen avaldada arvamist, et meie ees veel halvemad ajad seisavad, kui praegu. Ärahirmunud kapitalism haarab viimase päästerõnga — fašismi — järele. See katk levib Lõunast Lääne ja ähvardab töölisklassi suurte kannatustega. Ta tahab hävitada töölisklassi vaimlise iseseisvuse ja muuta töölised tummadeks õigusteta orjadeks, kellele seaduseks kapitalistide omavoli ja toores võim. Meie silmad olgu pööratud võitlusele, mida praegu peavad meie kaasvõitlejad, saksa töölised. Täni on neil õnnestunud oma vabadust alalhoida. Meie kõikide poolehoid neile on kindlustatud. Kui fašism Saksamaal peaks võitma, siis kerkivad töölisklassi ees kõigis mais uued rasked probleemid. Sellepärast loodame Saksa töölisele täielikku võitu selle hädaohlikuma vaenlase — fašismi — üle. Meie ei tohi unustada, et fašismi võit tähendab töölisliikumise täielikku surmamist. Kaob ühinemise vabadus, koosolekute vabadus, — kaob igasugune töölisliikumise vabadus. Meil on siin tegemist hirmsa vaenlasega. Meie peame aitama töölisi neis mais, kus juba on tekkinud fašism ja võtma kõik abinõud tarvitusele selleks, et fašismi seal ei tekiks, kus teda veel ei ole. Igal juhtumil meie võime ühes kindlad olla: *Fašism — kapitalistide viimane päästmise lootus — võib meie arengut ja edu mõneks ajaks talvistada, kuid mitte kunagi meid lõpulikult võita. Evolutsiooni jõud on meiega ja kindlustavad meile lõpliku võidu.**

Kongressil tulid arutusele järgmised küsimused:

- 1) I. T. F-i kongresside pidamine iga 2 aasta asemel iga 3 aasta tagant.
- 2) Liikmemaksu suurendamine.
- 3) Rahaline toetamine streikide puhul.
- 4) Vene raudteelaste liitumine I. T. F-iga.
- 5) Delegatsiooni saatmine Venemaale
- 6) I. T. F-i haru-büroo avamine Lõuna-Ameerikas.
- 7) Ühtlaste transporttöölise organisatsioonide loomine.
- 8) Võitlus tööpuudusega.
- 9) Võitlus fašismi, sõja ja reaktsiooni vastu.
- 10) Üldine streik sõja puhul.
- 11) Rahu, desarmeerimine, sõjavõlga-

de ja reparatsioonimaksude kustutamine ja tollimüüride kaotamine.

- 12) Raudteelaste õiguslik kord.
- 13) Raudteelaste poolt ebaõigete bilansside kokkuseadmine ja avaldamine.
- 14) Sadamatöölise olukorra selgitamiseks statistiliste andmete kogumine.
- 15) Rahvusvahelises ulatuses jõuvankrite teenijate organisatsioonide poolt ülesse seatud nõudmiste täiendamine.
- 16) Sisevete laevadel teeniva personali puhkuse ja sotsiaalkindlustuse küsimused.

Peale selle seisis päevakorras I. T. F-i nõukogu, täidesaatva komitee ja sekretäride valimine ja järgmise kongressi pidamise koha määramine.

(Järgneb.)

Ametnikkude palgad Saksa-, Prantsuse- ja Inglismaal.

Palkade rahvusvaheline võrdlemine on küll huvitav, kuid üks raskemaid probleeme, kui seda ei taheta niisama kergelt võtta, nagu seda teeb „Kaja“ kirjutades, et prantsuse keskmiste ja väiksemate ametnikkude palgamäärad ei olla kõrgemad kui Eestis ja et elumaksu Prantsusmaal 3 korda olla kõrgem kui Eestis, siis olla Eesti ametnikud oma palkadega palju paremas seisukorras kui prantsuse omad. Muidugi on niisugune „võrdlus“ tühi demagoogia, mis mingit arvustust ei kannata. Kuid igal pool ei võeta neid küsimusi nii kergesti. Saksa Statistisches Reichsamt on korraldanud põhjaliku uurimuse ametnikkude palkade üle Saksa-, Prantsuse- ja Inglismaal. Selles rahvusvahelises ametnikkude palkade võrdluses on võrdluse aluseks võetud kogu ametniku poolt tema teenistuse kestusel saadav palk ühes tema ja perekonnaliikmete pensioniõigustega. Sel viisil on arvustatud tüübiliste teenistusredelite (Laufbahn) keskmine palk ja see ümber arvustatud saksa riigimarkadeks 1931. a. ostujõu järgi. Arvutus on andnud järgmised arvud riigimarkades:

Absolute arvud.

	1932		1932	
	1914	I. I 1932	ümberarvutatud 1914 ostujõule.	protsentides 1914.
	M.	RM.	M.	
<i>Saksamaa.</i>				
Direktor	11.930	10.186	8.182	68,6
Regierungsrat	7.000	6.903	5.545	79,2
Obersekretär	4.100	4.396	3.531	86,1
Amtsgehilfe	1.880	2.299	1.847	98,2
<i>Prantsusmaa.</i>	Fr.	Fr.	Fr.	
Directeur	10.000	63.020	11.801	118,0
Souschef de bureau	6.000	39.020	7.307	121,8
Rédacteur	2.800	20.020	3.749	133,9
Gardien de bureau	1.752	14.020	2.625	149,8
<i>Suurbritannia.</i>	Naclst.	Naclst.	Naclst.	
Principal	800	954	649	81,1
Assistant				
Principal	400	516	351	87,8
Clerk	200	278	189	94,5
Messenger	100	153	104	104,0

Kõigis maades on valitud välja — arvestamata täpsat vastavust ja pensioniõigusi — tüübilised ametastmed.

Võrdlusest selgub, et Prantsuse ametnike reaalpalgad praegu kaugelt kõrgemad on kui enne maailmasõda, eriti madalamail astmel. Kui nüüd arvesse võtta, et vene väiksemate ametnike palgad madalaimad olid Euroopas ja et meie ametnike praegused reaalpalgad ennemaailmasõjaaegsetele vene vastavate ametnike palkadele ligigi ei saa, siis on selge, mis väärtus on „Kaja“ kirjutistel ja neis toodud andmeil.

Ka saksa arvutis võivad vead peituda, kuid tõe on nad kindlasti lähedad. Soovitatav oleks, kui ka meil kord umbes samadel alustel võrdlus ette võetaks, siis oleks niisugustel demagoogilistel rahvale puru silma riputamistel vähemalt jalad alt ära löödud.

Kõrgem teenistus

(Höherer Dienst)

	Saksa-maa	Prantsus-maa	Inglismaa
brutto	7.634	7.558	11.841
netto	7.053	7.202	10.782

Kõrgem kesk-teenistus

(Gehobener mittlerer Dienst)

	Saksa-maa	Prantsus-maa	Inglismaa
brutto	4.327	4.523	6.818
netto	4.071	4.445	6.486

Nagu siit selgub, on kõige kõrgemad palgad ikkagi Inglismaal, kuna saksa ja prantsuse palgad enam-vähem ühel tasapinnal asuvad.

Hoopis huvitavamad arvud annab aga teine võrdlus, millest on näha reaalpalkade areng võrreldes 1914. aastaga.

Uuendage „Side“ tellimisi

1. juulist!

Raudteelaste Keskühingu suvisest tegevusest.

Palgavõitlus. Läbirääkimistel Vabariigi Valitsuse moodustamise puhul põllumeeste kogude ja asunike koondise rühm seadis ülesse 12 nõudmist, millele seas esikohal oli riigiteenijate ja -töölise palkade vähendamine. Juba ette arvestades selle nõudmisega Keskühing jatkas kõige intensiivsemalt organiseerimise tööd raudteelaste organisatsioonide kõvendamise ja koondamise ning teiste palgateenijate organisatsiooniga kontakti loomise suunas. Nooremad jaamaametnikud, keda juba ammugi ei rahuldanud jaamaametnike kutseühing, kus ülivõim jaamaülemate käes, koondusid oma uude ühinguks. Viimane liitus Keskühinguga. Teistes ühinguis tehti verbimise tööd, selgitades praegust olukorda ja tuleviku väljavaadeid. Mõnes ühingus selle tagajärjel on liikmete arv tugevasti tõusnud. Eestimaa Töölisühingute Kesklüüdu vahetalituse peeti kõigi riigiteenijate ja teiste palgateenijate organisatsioonide esindajate koosolekuid, milledest ka Keskühing osa võttis. Moodustati eriline organisatsioonide vaheline aktsiooni toimikond, kes selgitab üldist olukorda ja palgavõitluse võimalikke vahendeid vastavalt olukorrale. Keskühingu esindajad kuuluvad ka toimikonda.

18. juulil s. a. Keskühing pidas protestkoosoleku palkade vähendamise kavatsuse vastu Tallinna Raudteelaste Kodus. Vaatamata palavale ilmale, mis harilikult meelitab inimesi linnast välja, koosolek õnnestus hästi. Ruum ei suutnud kõiki osa võtta soovijaid mahutada. Sõnavõtt oli rohke ja läbirääkimised kujunesid väga elavaks. (Koosoleku täpsema kirjelduse lugejad leiavad teisalt).

Oli kavatsus korraldada koosolekuid ka väljaspool Tallinnat. Selleks saabus provintsisist sooviavaldusi, kus toonitati, et rahvas on ärevuses ja soovib selgust saada olukorra kohta. Et aga palkade vähendamise hädaoht seekord möödus, siis jäid massilised koosolekud pidamata. Mõned ühingud siiski pidasid oma algatusel oma kutseühingu liikmete koosolekuid, kus ka Keskühingu esindajad kõnedega esinesid.

Üldse võib tähendada, et loodus on kadumas, inimesed taipavad olukorda ja hakkavad ennast liigutama.

2. augustil s. a. käisid Keskühingu esindajad Rukki ja Rutnik ühes teiste riigiteenijate ja Eestimaa Töölisühingute Kesklüüdu esindajaga majandusministri ja riigivanema juures. Majandusminister teatas, et praegu palkade kärpimise kavatsusi ei ole, kuid igatahes temal on üheks eelarve tasakaalustamise abinõuks riigiteenijate ja -töölise palkade kärpimine tagavaras. Küsimusele, kas on see abinõu kõige viimasena ette nähtud, puikles minister vastust andmast. Organisatsioonide esindajate poolt juhiti ministri tähelepanu sellele, et meil on ebamääraselt kallid riidekaup, jalanõud ja väiksemad korterid Tallinnas. Minister vastas, et astub võitluse tekstiiltöösturitega, nõudes hindade alandamist, kuid korterite hindade suhtes ei suutvat ta midagi võtta ette.

Riigivanem rääkis üldjoontes sedasama, mis majandusministrigi. Arvas, et vallandamise asemel tuleks eelistada palkade vähendamist, kui see peaks osutama tarvilikuks.

Igatahes on selge, et meil tuleb selle küsimusega, võib olla isegi peatselt, jälle tegemist teha ja seepärast tuleb jatkata

kõige intensiivsemalt organiseerimise tööd ja kõigi palgateenijate organisatsioonide kõige tihedama kontakti loomist.

Kilomeetritasu ja riidevarustus. Keskühingu esindaja käis ühes veduriteenijate ja rongiteenijate esindajaga Raudteevalitsuse direktori juures, esitades protestmärgukirja kilomeetritasude vähendamise vastu. Direktor lubas omapoolt kõik teha, mis tema võimuses, et edaspidi enam kilomeetritasude vähendamist ette ei tuleks.

Mäletavasti IX raudteelaste üleriiklikul kongressil leidis pikemat sõelumist riidevarustuse küsimus ja vastavad ettepanekud ning sooviavaldused anti materjalina Keskühingu juhatusel. Keskühingu juhatus kaaludes küsimust esitas Raudteevalitsuse direktorile märgukirja, milles olid kokku võetud kongressi seisukohad.

Raudteevalitsuselt saabus Keskühingule alljärgnev vastus:

„Teie kirjale 4. VIII. 32. a. nr. 101 järgnes direktori resolutsioon, mida palun võtta teadmiseks: „Kitsaste aegade tõttu on r/v. sunnitud igal alal kokkutõmbamisi ette võtma, sellepärast ei ole mitte võimalik vormiriide kandmise tähtaega lühendada, vaid ümberpööratud tulude ja kulude tasakaalustamiseks on r/v. sunnitud riidevarustuse kandmise tähtaegu pikendada; ka ei saa riidevarustuse andmist laiendada; vormiriide mõte oli peaaegu alalt eraldada teenijaid, kellele reisijatega tegemist on, et reisijad teaksid, kelle poole pöörata; kõige teise varustuse andmine on väljakujunenud enam palga lisaks, mis aga mitte vormiriide mõte ei olnud. Kõnet on üldse riidevarustuse määruste muutmise ja võimalik, et varustuse andmist kitsendada tuleb. Seega

üleostetud küsimused langevad ära. 11. VIII. 1932 a. O. Raudsep. D. aj. kt.“

Selle vastusega ei saa Keskühing nõustuda ja esitab Raudteevalitsusele uue märgukirja.

Teenijate tööaja reguleerimine. Keskühing esitas Raudteevalitsusele järgmise märgukirja kaubakontorite ja kaubahoovide teenijate tööaja reguleerimise kohta:

„Meil on au Teile teatada, et möödunud kongressil oli arutusel kaubakontorite ja kaubahoovide teenijate tööaja küsimus. Nende teenijate esindajate poolt toodi ette, et sagedasti tuleb teha ületunnitööd ilma et selle eest tasu maksetaks. Sellele vaatamata, ei ole võimaldatud neile teenijaile kasutada laupäeviti lühendatud tööpäeva. Seda arvesse võttes võeti vastu järgmine resolutsioon:

„Kongress nõuab, et ka kaubakontorite ja kaubahoovide teenijaile võimaldataks laupäeviti lühemat tööaega ja nimelt töö lõpetamist 1. juunist kuni 1. septembrini kell 13,00 ning 1. septembrist kuni 1. juunini kell 14,00 või lubada selle kompensatsiooniks suvel igale teenijale üks vaba päev kuu kohta.“

Eelpooltõudud resolutsiooni Teile esitades, palume Teie eestkostmist selleks, et ka kaubakontorite ja kaubahoovide teenijaile võimaldataks laupäeviti lühendatud tööaeg niikui seda võimaldatakse teistele kantselitele ja büroode teenijaile, ehk kui see võimalik — siis antaks neile teenijaile iga kuus üks vaba päev.“

Seepeale andis Raudteevalitsus järgmise vastuse:

„Teie kirja nr. 68 peale teatan, et kaubakontorite ja kaubahoovide teenijate tööaja lühendamiseks laupäeviti või selle asemel ühe vaba päeva andmiseks puudub Raudteevalitsusel võimalus palvet rahuldada krediidi puudusel.“

Keskühing tahab selgitada seisukorda ühes asjast huvitatud teenijaskonna esindajaga ja siis esineda uue märgukirjaga. Sekretariaat.

Veduriteenijad ja palkade kärpimine.

Sagedasti on kuulda, nii väljaspool kui ka raudteelaste keskel, veduriteenijate kohta ütelist: „mis teil viga — teil on head palgad ja teenite suuri lisatasusid, nii preemia kui ka kilomeetri tasude näol!“

Paljudele aga jääb teadmatuks, et need tasud ei ole kuigi suured sellise raske ja vastutusriikka teenistuse eest. Olgu järgnevat read eeltoodule selgituseks.

Füüsiliselt võib veduriteenistust lugeda raskemate hulka raudteel — eestkätt aga vedurijuhi abide ja kütjate teenistust. Eriti raske on abidel põlevkiviga koetataval veduritel, kus kütjad puuduvad. Vedurijuhilt, kui ka kogu veduri meeskonnalt nõuab teenistus äärmiselt närvide pingutust ja suurt vastutust kogu teenistuse kestvusel.

Reisijad istuvad rahulikult rongis, vestlevad või silmitsevad kihutaval rongil ümbrust. Õe saabudes heidetakse murretult magama, aimamata sellest, mis sünnib samal ajal veduril, missuguse äärmise pingutusega valvatakse veduri liikumist, tee korrasolekut ja signaale, et reisijate elu mitte viia hädaohtu. Väiksem väärtus võib maksta hulkade elu ja suurte varanduste muutumist rusuhunnikuks. Labidatäis labidatäie järele kühveldatakse põlevkivi lõomavasse ahju. Silmad kaotavad hetkeks uigemise, kui

ahju uks on jälle kinni pandud. Mehed, kes põlevat materjali ahju loopinud, on üleni tahmased, on higised, märjad. Seal samas lõhutakse suured kivipangad tükikideks, aetakse tendrist uut materjali ette ja uuesti algab raske kühveldamise töö. Kõrvulukustav alaline mürin...

Saabus jaam. Vaevalt peatub rong, juba on mehed veduri kõrval maas, et kiire korras paariminutilise peatusel veduri liikuvaid osi järele vaadata ja õlitada. Külmal, läbilõikav tuul paneb higise mehe värisema, kes tendril olles veduri veetagavara uuendab. Kõlab hüie ärasõiduks. Mehed hüppavad vedurile ja endine pinev tegevus algab.

Väiksemagi veduri rikke ehk mõneminuutilise rongi hilinemise puhul nõutakse kirjalikke seletusi. Karistused on igapäised nähtused, mida sagedasti süütult meeskonnad kannavad.

Õo- ja pühapäevavarahu puudus on harilik nähtused. Lõpmata kodust ja perekonnast eemalolek suurendab tunduvalt tootluskulusid ja väljaminekuid ülespidamiseks.

Ainult tugevad närvid ja tugevervis peavad siin vastu. Aga sagedasti muutuvad ka kõige tugevamad mehed närvilisteks ja haigeteks ja varisevad enneaegselt kokku.

Juba aasta on sellest mööda, kui kau-

barongi vedureilt võeti maha kütjad. Töö aga ei vähenenud sugugi. Kõik langes abi õlgadele. Tasu ei suurenenud, vaid väheneb järjekindlalt. Töötatakse valdamise kartusel ülejõu.

Raudtee administratsioon ei näi sellise ülejõu pingutavale tööle mingit tähelepanu pööravat. Püütakse vaid alata muuta seda veelgi raskemaks ja kuravamaks. Kui tuleb riigikassas nähtavale puudujääke, siis tormatakse kõigepealt riigiteenijate palkade kallale. Ja peab ütleva, et esikannatajad riigiteenijate peres on ikka olnud veduriteenijad. Vähendatakse nende teenistust kilomeetri ja preemia tasude arvel.

Ärgu arvata, et 12 kuni 50 kr. või paremal juhul 15 kuni 70 krooni kuus kilomeetri ja preemia tasu kokku oleks suur veduriteenijate äärmiselt madalate põhipalkade (58 kr. kuni 100 kr.) juures. Olgu tähendatud, et 70 kr. kilomeetri ja preemiatasu kokku kuus võib saada ainult I kl. vedurijuht reisirongides, ja sedagi 5000 klm. läbisõidu puhul kuus. Teistel on see tasu palju väiksem.

Kui palku reguleeriti, püüdis tolleaegne raudteevalitsuse juht võimalikult väiksemad põhipalgad veduriteenijatele määrata, nihutades lisatasusid esiplaanile, et ise võiks lisatasude arvel suuri preemiaid saada. Ja need preemiad olid raudteevalitsuse juhtival personaalil üsna rikkalikud. Üldine raudteeülesma tasu ületas isegi riigivanema palga.

Kilomeetri- ja preemiatasud muutusid raudtee administratsiooni käes piitsaks, mis oli ja ka praegugi on veduriteenijate turjal laksumas. Tänu selle eest kuulub küll paarile selgroota vedurijuhile, kes tol ajal võtsid julguse kogu veduriteenijaskonna nimel teatada ametasutuse sellekohase järelepärimise peale, et teenijaskond on sarnase tasude süsteemiga päri. Tegelikult oli aga juba tol ajal veduriteenijate rõhuv enamuse tähendatud lisatasude süsteemi vastane ja on seda ka praegu. Ka need paar juhti on nüüd aru saanud, et oleme tõesti libedale teele viidud. Töötati küll, et need tasud on puutumatud, aga neid on järjekindlalt kärbitud. Alles varajasel kevadel kärbiti neid 10% võrra. Juba on teatavaks saanud, et veomatismis jällegi on kilomeetri ja preemiatasude krediitidist 28.000 krooni maha tõmmatud, mis teeb teenijaskonna kohta tasude kärpimisi keskmiselt kuni 20%.

Ka kunstlikult teostatakse tasude kärpimist mitmesuguste Raudteevalitsuse poolt väljaantud määruste alusel, mis sihitud eriti manöövrivis töötavate veduriteenijate pihta, kuigi viimaste tasu niigi juba äärmiselt on madal.

Omapoolt aitavad kärpimisele kaasa ka mõned kannukseid teenivad jaama korrapidajad, märkides osa tööajast reserviks, mille eest tasu ei makseta.

Sellise olukorraga veduriteenijad enam leppida ei saa.

Meie ei või lubada, et meie alaliste tasude kärpimiste tähe all elame. Meie ei taha mängukannideks olla — ei taha, et sattuksime kerjaste seisukorda ajal, kus teatav kiht olles eesõigustatud seisukorras — enesel nii mõnusa tunne olevat ja muretult tuleviku vaatata.

Oleme juba vabariigi algpäevist kuni tänini riigi kasuks suurt ohvrit kannud. Oleme võitluspäevil soomusrongidel kuulide rahe all olnud, kus mõnedki meie keskelt oma kallima vara — elu — on isamaa altarile toonud. Oleme annud, mis meil anda oli. Oleme aidanud juba ülejõu riigivankrit edasi tõmmata, sattudes

ise sealjuures rataste alla. Kuid kas on sellest kasu olnud? — Ei. Meie jõupingutus on olnud asjata. Meie suured ohvrid on läinud haikalade lõpmatuks kaugustesse. Miljonid on läinud ja lähivad endistele parunitele tasuks. Mille eest?

Kas selleks meie päästimegi võitluspäevil, endi eluga riskerides, riigile suuri varandusi, et neid jälle mõtlematult ja hoolimatult välja loopida?

Miljonid on läinud sõjavõlgade katteks, millest teised väikeriigid on juba lahti ütelnud ehk nende tasumise edasi lükanud paremate aegade peale.

Miljonid on maetud kasutult tööstusse ja põllumajandusse, kuid vilja see ei ole kannud. Samuti maetakse miljonid välisesituste ja igasuguste pidustuste ja vastuvõttude peale.

Kõikjal näib, et meie riik on ääretult rikas, vaesust nagu ei olekski olemas. Kuid selle hiilgava väliskoore all peitub midagi — peitub töötava klassi puudus, viletsus, töötaolek, isegi nälga. Alatasu määratakse ikka suuremate ja suuremate tollide alla ained, mida vaesem kiht kõige rohkem tarvitab, maksustades seega eestkätt palgategenijaid ja neid töötavaid kihte, kes juba küllaldaselt viletsust tunnda saanud.

Ja kui siis korraga leitakse, et näpud on põhjas, siis tullakse ja tormatakse kohe niigi juba väikeste palkade kallale, sest sealt on ju kõige kergem võtta. Muudkui

ühele ehk teisele suure vaevaga teenitava tasule kriipsu peale — ja asi on korras.

Nii see enam edasi kesta ei või.

Ka meie kannatustel ja ohvrimeelsusel on kord piir.

Meie, veduriteenijad, ei tohi lubada enam juba niikuinii väikseid palku ja tasusid kärpida ajal, kus elukallidust igapäev kunstlikult tollidega kõrgele kruvitakse. Ja kui seda siiski meist üle minnes püütakse teha, siis on see vägivald, mille alla cestlase iseloom ei paindu.

Oleme riiklikult mõtlejad kodanikud. Teame, et riigi eelarve tuleb tasakaalus hoida, peab nii mõnedki väljaminekud kustutama. Kuid meie asume seisukohal, et see peab õiglaselt sündima. Vähendatagu kui tarvis neid väljaminekuid, mis on ebamäärased, üleliigsed, aga niimoodi enam edasi minna ei tohi.

Meie, veduriteenijad, ühes organiseeritud raudteelasperiga ja kõigi palgategenijate ja töölistega peame tarvitusele võtma kõik võimalikud abinõud, et rünnakut meie palkade kallale tagasi lüüa.

Selleks aga on tarvilik, et meie organiseeritud raudteelasper kasvaks; on tarvilik, et kõik raudteelased end ühingu ümber koondaksid, et meie küllalt võimsad oleksime igasuguseid rünnakuid, vaatamata kelle poolt ka need ei tuleks, võimsalt tagasi lööma ja enestele paremat olukorda looma.

Silmapiik on tõsine ja see kohustab.

Veduriteenija.

In memoriam.

tahet. Võib ilma liialdamata ütelda, et peaaegu kõikide raudteelaste organisatsioonide tegevus on seotud A. Melenčuki nimega; kadunu oli kas asutajate hulgas ehk jälle üks innukamaid, julgemaid ja arukamaid kaastegelasi.

A. Melenčuk seisib Tarvitajate ühise, Raudani, Kontorijõudude kutseühingu, Hoolekande ühingu, Tallinna II ühispanu ja Raudteelaste Kodu hälli juures. Kadunu kuulus kauemat aega Raudteelaste Keskühingusse, olles sekretäriks, esimeheks ja viimasel ajal ametita juhatause liikmeks. Igalpool kus A. Melenčuk käed külge pani, asi edenes. Tõsi küll, tihti tundus ta meile raskepärasesena, kuid kadunu püüdis igas küsimuses täielikku selgust saada ja kõik põhjalikult teha. Kui ta oli kord võtnud seisukoha, siis oskas ja julges ta ka seda seisukohta kaitsta.

A. Melenčuki surmaga raudteelaste pere on kaotanud ühe parima tegelase ja kaasvõitleja. See kaotus annab ennast tunda veel kaua aega tagantjärele. Ei ole kerge asetada tegelast, kel oli suur tahtejõud, töövoime ja suured elukogemused. Raudteelaste organiseeritud pere ei unusta A. Melenčuki teeneid ja tahab hoida ta mälestuse au sees.

Kadunu põrm sängitati maamulda Rahumäe kalmistule 30. augustil. Oma lugupeetud kaasteenijat ja kaasvõitlejat oli ilmunud saatma rohkel arvul raudteelasi. Kadunule pühendati hulk sooje järeleüüdeid. Kadunut jäid leinama abikaasa ja neli ala-alalist last.

Laupäeva õhtul 27. augustil sai teatavaks, et Aleksander Melenčukki ei ole enam elavate seas. See teade ei tulnud küll ootamatult, sest et juba paar päeva enne seda arstid tunnistasid haige seisukorra lootusetuks ja ainult mehe terve süda tõrjus veel lühikeseks ajaks surma käe eemale.

A. Melenčuk langes ohvriks kõrva põletikule, mille all ta kannatas juba kauemat aega ja mis arenedes viimaks peaaegu üle läks. Operatsiooni tegemine oli hiljaks jäänud. Kes selles süüdi oli, seda ei taha meie hakata arutama siin kohal.

A. Melenčukiga on varisenud maailmasse mitte väsinud võitleja, vaid parimas elueas mees — alles 37 aastat vana — mees täis elurõõmu ja elutahet, mees täis tööõõmu ja võitlus-

Postiteenijate keskjuhatus pärib aru.

Raudteelaste Keskühing on saanud Posti, telegraafi, telefoni teenijate kutseühingu keskjuhatuselt ühe väga omapärase „arupärimise“. Kuna see arupärimine sisult aga peamiselt tegemist teeb „Sidega“, siis on Keskühing selle ka meile seisukoha võtmiseks ja vastamiseks edasi andnud.

Postiteenijate kutseühingu keskjuhatus leiab nimelt, et „Side“ avaldavat korduvalt nende esimehe hra Johannes Kallmanni kohta mahategevaid parteipoliitilise iseloomuga artikleid. Nende „valeandmetele tugenevate laimuartiklite“ tagasitõrjumiseks ja tõelolude jaluleseadmiseks olevat J. Kallmann olnud sunnitud vastama Postiteenijate Häälkandjas ja nimelt veel keskjuhatus teadmisel, kuigi niisugune vastastikune „arvete õiendamine“ kutseorganisatsioonide tegevusele kahjulik olevat. Postiteenijate kutseühingu enamuse arvates olevat küll soovitatav, et riigiteenijate kutseorganisatsioonide tegelased erakondadesse kuuluksid, kuid millisesse parteisse keegi kuuluma peaks, seda ei saavat ega tahtvat nemad kellelegi ette kirjutada.

Samuti olevat keskjuhatus arvates lubamatu nähe, et üks riigiteenijate organisatsioon püüdvat oma ajakirjas mõju avaldada sellele, keda teine organisatsioon oma esimeheks peaks valima. J. Kallmann olevat oma kohale valitud suure häälteenamusega ja „Side“ seisukoht, mis hra Kallmanni tegevust riigiteenijaile kahjulikuks tembeldab, olla ekslik. See „Side“ seisukoht aga vähendavat J. Kallmanni esinemistel Keskliidu mõju.

Kõige selle tõttu palub keskjuhatus augustikuu jooksul endale teatada:

1. Kas on Raudteelaste Keskühing solidaarne „Side“ kirjeldustega.
2. Kas soovib Keskühing niisuguseid kirjeldusi lõpetada.
3. Kas on Keskühingul täielisi andmeid J. Kallmanni tegevuse kahjulikkusest.
4. Kas peab Keskühing loomulikuks olukorda, et üks kutseühing oma ajakirja kaudu teise kutseühingu sisemistesse asjadesse tungib ning arvustab tegelast, keda teine ühing omale esimeheks valinud.

Nii on kokkuvõttes selle „arupärimise“ sisu. Oma toonilt on see nii koostatud, et õigem oleks sellele vastamata jätta. Aga et puudutatud on põhimõttelise tähtsusega küsimusi, siis püüame tooni küsimuses ühe silma kinni pigistada.

Kõigepealt olgu postiteenijate kutseühingu keskjuhatus tähelepanu juhitud sellele, et „Side“ on riigiteenijate, mitte aga ainuüksi raudteelaste häälkandja. Ja vastutust „Sides“ avaldatud kirjutiste eest kannab „Side“ toimetus ning vastutav toimetaja.

Edasi, mis puutub J. Kallmanni kohta avaldatud artiklitesse, siis selles küsimuses „Side“ toimetuse arvamine on diametraalselt vastupidine postiteenijate k/ü. keskjuhatus arvamisega. „Sides“ avaldatud artiklid on kõik andmetega ja näide-tega J. Kallmanni tegevuse kohta põhjendatud olnud. Neid väiteid ei ole J. Kallmann suutnud ümber lükata ei Postiteenijate Häälkandjas, ei ka mujal. Postiteenijate kutseühingu keskjuhatus võib ju J. Kallmanni tegevusest väga kõrgel arvamisel olla, meile pole aga siduv see arvamine, vaid oma järeldused hra Kallmanni tegevusest teeme ise. Kas Raud-

teelaste Keskühingul on täielised andmed hra Kallmanni tegevuse kahjulikkusest, seda meie ei tea, kuid „Side“ toimetus ei julge küll oletada, et tema andmed täielikud oleksid. Väga võimalik, et mõnigi hra Kallmanni kahjulik samm meile seni veel teadmata on jäänud. Aga neistki teadaolevaist andmeist piisab meile küllalt hra Kallmanni tegevuse hindamiseks. Kui aga postiteenijate kutseühingu keskjuhatusel hra Kallmanni tegevuse kahjulikkusest seni veel midagi silma pole hakanud, siis olgu lubatud meile siinkohal nende tähelepanu juhtida ainult ühele neid kõige lähemalt ja otsekohesemalt puudutavale faktile — postiteenijate enesete ühtlase kutseorganisatsiooni lagunemisele ja hra Kallmanni teenetele selles lagunemises.

Ärgu aga sellest näitest jumala-pärast jälle välja loetagu püüet, tungida postiteenijate kutseorganisatsiooni sisemistesse asjadesse ja mõjuavaldust, keda nad oma esimeheks peaksid valima. Ei, meie pärast võivad postiteenijad oma kutseühingu esimeheks valida, keda iganes soovivad, see peale postiteenijate kedagi ei huvita. Kuid postiteenijad on kohustatud hoolitsema selle eest, et nende esimees ei kiipuks kahju tegema kogu riigiteenijaskonnale. Ja kui postiteenijad seda pole suutnud kindlustada, siis oleme paratamata sunnitud hra Kallmanni (ehk ükskõik kelle teise) tegevust puudutama nii nagu seda nõuavad riigiteenijate huvid ja „Side“ kui riigiteenijate häälkandja kohustused.

Üldse näib meil valitsevat väär arvamine, et kui keegi on juba valitud mõne organisatsiooni juhatusse, siis tema tegevust enam keegi arvustada ei tohi, olgu see tegevus siis nii kahjulik ja hukkamõistetav kui tahes. See olevat kahjulik prestiižile, vähendavat nende isikute mõju jne. See arvamine on täiesti ekslik. Kui keegi teeb eksisamme, siis ei saa neid kunagi vaikimisega heaks teha, vaid eksisammud tulevad kõrvaldada. See on ainuke abinõu nii isiku kui organisatsiooni mõju ja kaalu alalhoidmiseks. Kui aga isik või organisatsioon ise oma eksisammudest aru saada ei suuda või ei taha, siis tuleb asjast huvitatuil kõrvalt abinõusid otsida, kuidas nende eksisammude mõju paraliseerida ja eksisammude astujaid võimalikult elimineerida. Ja üheks paremaks niisuguseks abinõuks on avalik sõna. Hra Kallmanni juure tagasi tulles olgu postiteenijate kutseühingu keskjuhatusel

veel kord tähendatud, et hra Kallmann oli see, kes riigiteenijate kutseühinguid igati püüdis rakendada teatud erakondade teenistusse. Võib vaielda küsimuse üle, kas riigiteenijate kutseorganisatsioonid peavad toetuma teatud poliitilistele erakondadele või mitte, kuid üks on vastuvaieldematult kindel, et selle erakonna toetamine, kes on tegelikult riigiteenijate suuremaks vaenlaseks, on otse enesetapmine. Oleme postiteenijate kutseühingu keskjuhatusega täiesti ühel arvamisel, et soovivat on, kui riigiteenijate kutseorganisatsioonide tegelased, veel enam — riigiteenijad üldse, poliitilistesse erakondadesse astuksid ja seal püüaksid luua riigiteenijaskonnale soodsat meeleolu. Niisama kui ka selles, et kellelegi ei saa ette kirjutada, millisesse erakonda ta peaks kuuluma. Kuid on kaks hoopis iseesja — isiklikult kuhugi erakonda kuuluda, või kogu riigiteenijate kutselikumist ja riigiteenijaskonda mõne erakonna teenistusse rakendada. Meie teades nii mõnigi postiteenija, rääkimata riigiteenijaist teistel aladel, kuulub ühte või teise erakonda, kuid meie pole seda neile kunagi ette heitnud, samuti nagu me hra Kallmannile kunagi pole ette heitnud, et ta isiklikult ühte või teise erakonda kuulub. Jätku aga märgust välja riigiteenijate kutselikumine ja riigiteenijaskond. Oleme seda varemgi küllalt selgesti „Sides“ väljendanud ja et see postiteenijate kutseühingu keskjuhatusel enne silma ei hakanud, kui nad oma enam kui krõbedatoonilise „arupärimise“ koostamisele asusid, näib meile võrastamapanevana. Kui tullakse tõendama, et „Sides“ on avaldatud valeandmetele tugenevaid laimuartikleid, siis oleks algisemgi sündsustunne nõudnud, et oleks vähemalt lähemalt ära näidatud, missugused need valeandmed on ja milles see laim õieti sisaldub. Seda aga postiteenijate kutseühingu keskjuhatus teinud ei ole. Ja meie teades ei ole tõsiasjade ettetoimine seni veel laimamise mõiste alla kuulunud. Oleme täiesti ühel arvamisel postiteenijate kutseühingu keskjuhatusel, et praegune aeg (ja mitte ükski praegune aeg) meil nõuab üksmeelt ja üksteise korrektset kohtlemist. Kuid kas ei leia lugupeetud keskjuhatus, et see korrektsus ja üksmeel kõigepealt peaksid olema vastastikusel.

Meie igateks oleme talitanud seni oma parema äranägemise järgi riigiteenijaskonna huvides ja asjade areng on hiljem alati näidanud, et meie seisukohad õiged on olnud. Ja me julgeme loota, et ka postiteenijad seda hinnata oskavad, kui mitte praegu, siis vähemalt hiljem, kui aeg lubab sündmustele rahulikumalt tagasi vaadata.

Rahvusvaheline protestaktsioon ametnikkude palkade vähendamise vastu.

Rahvusvahelise tööbüroo algatusel on Genfis korduvalt korraldatud ametnikkude organisatsioonide vahelisi kokkusaamisi. Viimane sellisest kokkusaamisest, algatus milleks oli välja läinud veel Albert Thomas'lt vähe aega enne tema surma, korraldati 27. juunil s. a.

Sellel kokkusaamisel otsustasid koosviibivad ametnikkude organisatsioonide esindajad avaldada alamal toodud protest ametnikkude palkade vähendamise vastu. Kuna selle sisu kaugemale ulatab neist päridest, mis on tõmmatud Rahvusvahe-

lise tööbüroo tegevusele, siis sündis selle protesti koostamine ja vastuvõtmine väljaspool ametlikku päevakorda. Kuid rahvusvahelise protestina on temal sellele vaatamata suur tähtsus. Vastuvõetud otsus on järgmine:

Allakirjutatud organisatsioonide esindajad avaldavad uuesti protesti paljude riikide poolt ettevõetud ametnikkude ostujõu vähendamise vastu ja juhivad tähelepanu sellele, et nende poolt eelmisel aastal avaldatud kahtlused (nende vähendamise otstarbekohasuse üle. G.) fakti-

des kinnitamist on leidnud ja et ametnikkude palkade vähendamine selle asemel, et majanduskriisile vastumõju avaldada, on soodustanud majanduskriisi teravamaks muutumist kõigil aladel.

Genfis, 27. juunil 1932. a.

Laurent,
Rahvusvahelise ametnikkude liidu peasekretär.

Maier,
I. P. T. T. peasekretär.

Flügel,
Saksa ametnikkude liidu esimees.

Falkenberg,
Rahvusvahelise ametnikkude liidu ja Saksa üldise ametnikkude liidu esimees.

Schreurs,
Posti-, telegraafi-, telefoni-teenijate Kristlikkude ametühingute liidu peasekretär.

Kokkusaamise ametliku päevakorra all võeti vastu järgmised otsused:

1. REAALPALKADE ÜLE

4. ametnikkude kokkusaamine võtab teadmiseks aruande ametnikkude palkade suuruse kohta 12 riigis ja tingimused, mida on tarvis silmas pidada koostatud tabelite kasutamisel. Sellele vaatamata peab ametnikkude kokkusaamine äärmiselt kasulikuks, et neid võrdlusi ka tulevikus perioodiliselt jätkataks ja palub Rahvusvahelist tööbürood neid võrdlusi korrapäraselt samadel alustel jätkata. Ametnikkude kokkusaamine kahetseb, et seekord võimalik polnud tuua võrdlust palkade reaalkaalu kohta ja avaldab lootust, et Rahvusvahelisele tööbüroole õnnestub lähemal ajal leida kõlblikku alust

elatislulude võrdluseks üksikuis riikides, et sellega võimaldada palgatabelite otsarbekohast kasutamist.

2. DISTIPLINAARKORRALDUSTE KOHTA.

4. ametnikkude kokkusaamine täna Rahvusvahelist tööbürood väärtusliku aruande eest mõnede Euroopa riikide ametnikkude distsiplinaarkorralduste ja õiguslikkude garantiide üle.

Ta avaldab soovi, et riigid, kus distsiplinaarprotsess veel sisse seatud pole, lähtuksid nende riikide põhimõtteist kus see protsess juba põhjalikkude uurimuste objektiks on olnud ja millede seadused või juhtnõõrid maksavad, mis vastavad personaali soovidele.

Ametnikkude kokkusaamine on arvamisel, et õiglane distsiplinaarne õigustmõistmine peaks põhjenema järgmistel põhimõtetel:

tuleb sisse seada distsiplinaarne õigustmõistmine personaali osavõtul;

tuleb sisse seada karistuste astmestik (nende raskuse järgi. G.);

ametnikul olgu õigus nõuda distsiplinaarjuurduse alustamist tema enese vastu;

kaitsja tarvitamise ja vaba valiku õigus;

edasikaebamise õigus kõrgemale instantsile;

vastulause õigus distsiplinaareeskirjade ignoreerimise pärast;

asja (protsessi) uuendamise võimalus.

Ametnike koosviibimine palub Rahvusvahelist tööbürood olla võimalikult laiemas ulatuses abiks ametnike organisatsioonidele lisandlike aluste muretsemisel. G.

aule. Töötingimuste küsimuses otsustati nõuda 8-tunnilise tööpäeva maksmapanekut, kuigi mõnel poolt ettepanekuid tehti, nõuda 7-tunnilist tööpäeva või 182-tunnilist tööaalat.

Kongress otsustas lubada 8.000 krooni stipendiumideks edasiharimisingidest osavõtjatele. Tagasi lükati ettepanek, lubada iga aasta 15.000 kr. õppereisiks Venemaale. Samuti lükati suure enamusega tagasi ettepanek, kokku kutsuda konventsents, et luua komitee rootsi ja vene raudteelaste koostöök. Kongressi töö kestis 6 päeva ja sõnavõtmised lõendasid, et rootsi raudteelaste kutseliikumine kindlal alusel asub.

Prantsuse ametnike võit palgavõitluses.

Prantsuse ametnikel on õnnestunud tagasi lüüa palgakärpimise nõudmised. Nad on valitsusega kokkuleppele jõudnud, mille järgi:

1. Loobutakse ametnike palkade skemaatilistest kärpimisest.

2. 5% võrra kärbitakse presidendi, ministrite ja alamriigisekretäreide kui ka senaatorite ja rahvasaadikute tasusid.

3. 1. oktoobrist 1932. a. alates vähendatakse kõik riigiväljaminekud 5% võrra ilma et palku sealjuures kärbitaks. Kokkuvõttes saavutatakse valitsemisreformi jne. kaudu.

Muidugi tõusevad uued raskused 1933. a. eelarve kaalumisel, kuid nagu näha, püüab minister-president Herriot kinni pidada lubadusest, mis ta kohe pärast ametisse astumist ametnike esindajatele andis: „Kui ohvreid kanda tuleb, siis peab see sündima ainult pärast nõupidamist vastavate organisatsioonide esindajatega“.

Sellele esialgsele võidule vaatamata nõuavad teatud eramajanduslikud ringkonnad edasi, et ametnike palku vähendatakse.

Välismaadest.

Saksa ametnike liit ähvardab laguneda.

Suurim saksa ametnike kutseorganisatsioon — Der deutsche Beamtenbund — milles 1 miljoni liikme ümber, ähvardab viimase aja poliitiliste sündmuste tagajärjel lagunema hakata. See liit nimetas end neutraalseks, kuna teine suuruselt ametnike kutseorganisatsioon — Der allgemeine deutsche Beamtenbund — toetub sotsialistlikule erakonnale ja vabaametühingulisel alusel seisab. Rahvusotsialistlik liikumine leiab suurt vastukaja ka saksa keskmises ja kõrgemas ametnikkonnas, kes just esimesesse „neutraalsesse“ liitu kuulus. Sellepärast oli liidu juhatusel juba ammugi raske laveerida ühelt poolt neutraalsuse nõude ja teiselt poolt rahvusotsialistlikkude ametnikkude nõudmistest vahel, kes seda erapooletust nägid nende nõudmistest toetamises. Kui riigipresidendi dekreediga, mis rahvusotsialistidele survel antud, Preisimaal riigikomissaris ametisse seati ja selle tagajärjel terve valitsus ametist lahkus, avaldasid tööliste, teenijate ja ametnike keskkorraldusorganisatsioonid ühise üleskute, milles nad presidendi tegevuse seadusevastaseks tembeldasid ja lubasid kõik abinõud tarvituse võtta, et saksa rahvale võimalus antaks 31. juulil selle kohta oma otsus teha,

s. t. takistada, et riigipäeva valimisi edasi ei lükata, mida siis kardeti.

Kuna see üleskute kaudselt oli ka sihitud rahvusotsialistide vastu, siis läks nüüd maru viimaste hulgas lahti. Liidu juhatusel sadas telegramme ja proteste, mis nõudsid, et see avalikult oma allkirjast taganeks. See seda viimaks tegigi. Kuid nüüd läks möll lahti jälle mittefašistide ridades, kes selles tagasiastumises näevad liidu täielist alistumist rahvusotsialistidele. Nüüd ähvardavad need omakorda liidust lahkuda. Igatahes on lähem tulevik liidule väga tume ja tulevalt nähtub, kas ta suudab kõigile tormidele vastu panna või ei.

Raudteelaste kongress Rootsis.

Juuni kuu keskpaigas pidasid Rootsi raudteelased oma kongressi Stokholmis. Vaatamata raskele kriisiale ole liidu liikmete arv aruandeaastal 36.576 tõusnud 37.075 peale. Kongressi peateemaks olid palgaküsimused. Näidati, et 1924. a. alates on ametnike palgad vähenenud, tööstustöölise palgad aga tõusnud 10—14% võrra. Selle tõttu on alamametnike seisukord muutunud viletsamaks tööliste omast. Juhi tähelepanu sellele, et nüüsgugune palgapoliitika pole kohane riigi

Meil ja mujal.

Tallinna Post (nr. 34 s. a.) kirjutab pealkirja all „Mussolini rööm“ järgmist: „Neil päevil pidas Roomas, Via Flaminio politseinik kinni auto, mis kihutas liiga suure kiirusega. Seadusesilm astus tõsisel ilmel juure, et sundmääruse rikkujat isikut kindlaks teha. Kas suudate kujutleda politseiniku ehmatusi, kui autost astus välja signor Mussolini isiklikult? Il Duce ei olnud aga põrmugi pahane, soovis ametnikule kohusetruu teenistuse eest õnne ja ulatas temale nimekaardi isikliku pühendusega. Trahvi tasus Mussolini vastuvaidlematult.“ Nii talitas signor Mussolini, kes on suurriigi Itaalia tegelik valitseja. Võrdluseks tuleme meele mitte väga ammu sündinud lugu Eesti väikese riigi pealinnas, kus politseinik kogemata juhtus kinni pidama kõrge kohal seisva isiku auto liiklemismääruste rikkumise pärast ja selle eest mitte selle kõrge aukandja nimekaarti isikliku pühendusega ei saanud, vaid — teenistuskoha kaotas. Kommentaarid on üleliigsed.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Reskühing.

Kirjastuse o-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 13.